एकीभवनार्थम् ॥४॥ वाग्विसर्जनानन्तरमाहवनीयसमीपदेशगमनम् ॥६॥ (गार्हपत्यवत्) आहवनीयस्थानस्यापि पलाशशाखया व्युद्वहनं एकीयमतेनोपन्यस्य दूषयति तद्वैकऽइति । गार्हपत्यचयनेन हि यागदेशमध्यवस्यति अध्यवसानसमये भूशोधनार्थं व्युद्वहनमपेक्षितम् ॥७॥ एवकारव्यवच्छेद्यमाह नाहवनीयऽइति । ऊषरप्रदेशस्य पशुभिर्लेह्यमानत्वादूषाणां पश्चात्मकत्वम् ॥८॥ सितभास्वरत्वादिरूपसाम्यात्सिकतानां रेतस्त्वम् ॥९॥ भिन्नमन्त्राभ्याम् अग्नेर्भस्मासीति हि मन्त्रेण गार्हपत्ये सिकतानिवपनं विहितम् (१. १. ११.) अग्ने तव श्रव इत्याहवनीये सिकतानिवपनस्य मन्त्रो विधास्यते (क° २१.) । इमाः परिश्रितः विशिष्टरूपाः कृता भवेयुः ॥१०॥ आहवनीयचितौ सिकतानिवपनात्पूर्वं परिश्रित्संज्ञकान् शर्करापरपर्यायक्षुद्रपाषाणानभिमन्त्रयते चित स्थेति मन्त्रेण (१. १. १२.) ॥११॥ आहवनीयस्थानन्युप्तानामेव सिकतानामाप्ययनवतीभ्यां (!) आप्यायतिधातुनिष्पन्नशब्दयुक्ताभ्यामाप्यायस्व सं तऽइत्येताभ्यामृग्भ्यामभिमर्शनं कर्तव्यम् ॥१२॥ लोकसंस्तुताभिः तिसृभिः स्वयमातृण्णाभिर्युक्तत्वात् (भिपु°) लोकसारप्रसिद्धा (? सएवसिद्धा) लोष्टरूपा इष्टका लोकेष्टकाः (!) ॥१३॥ वेदेर्बाह्यदेशेनेष्टकानामाहरणं विधाय स्तौति बाह्येनेति ॥१४॥ आहरणस्याग्निक्षेत्रापेक्षया बहिर्देशसम्बन्धो वेद्यपेक्षयापि तथात्वं विधत्ते बहिर्वेदेरिति ॥१५॥ समस्कुर्वन् चित्याग्निरूपेण संस्कुर्वन्तः ॥१६॥ इयं वेदिलक्षणा भूमिर्वित्तिः लब्धव्यधनरूपा ॥१९॥ पूर्वस्या दिशः सकाशाल्लोकेष्टकां स्फ्येनाहरति । शर्कराणामभ्यन्तरदेशे आत्मनि स्थापयेत् ॥२०॥ इषितः प्रेरितः । पक्षसंधिमन्तरेण दक्षिणपक्षस्य आत्मभागस्य च यः संधिप्रदेशस्तस्याभ्यन्तरे आत्मभागे स्थापयेत् ॥२१॥ अत्राग्निशब्देन तदधिष्ठिता भूमिरेवाभेदोपचारेणोच्यते । पक्ष्याकारस्य चित्याग्नेः पुच्छ[स्य]त्मभागस्य च यः संधिः तमन्तरेण तस्य मध्ये आत्मन्नात्मनि । यज्ञपथः अग्नेः पश्चात्यो देशो हविर्धानादि ततः सकाशात् नेदुसमाहराणि रसस्याहृतत्वात्तत्र करिष्यमाणो यज्ञो नीरसः स्यात् । इतः प्रतीच्या दिशः इव न तु साक्षात्प्रतीच्या दिशः उत्तरापरस्या दिश आहरेत् ॥२२॥ इदं जातः इदानीं जातमात्र एव महानविवेको भूत्वा सर्वं जगदैष्णात् व्याप्नोत् । तस्यां दिशि सिकतानां प्रध्वंसनं विधत्ते जहामीति । सेदिः अवसादापरपर्याया हानिः । तस्मादेतस्यामुत्तरस्यां दिशि सर्वाः प्रजाः अशनेक्षा क्षुधा तया पीडिता दृश्यन्ते ॥२३॥ ताः प्राच्यादिदिक्षु क्रमेणोपहिता एता इष्टका दिगात्मिकाः । नाना पृथक् । आसीनात् ॥२४॥ अग्निक्षेत्रस्यात्मभागऽएवोपधानम् । यजुष्मत्यः करणभूतैर्यजुर्मन्त्रैर्युक्ताः । आत्मभागऽएव हि यजुर्मन्त्रोपधेया वक्ष्यमाणा इष्टका उपधीयन्ते ॥२५॥ स्वयंशृतः खलु अग्न्यादिपाकानपेक्षः । तत एव तस्मादेव संसर्गात् ॥२६॥ षडशीत्यङ्गुलपरिमितं युगम् उक्तं व्यापस्तम्बेन अष्टाशीतिशतमीषा तिर्यगक्षश्चतुःशतं षडशीतिर्युगं वास्येति । सर्वतः सर्वासु दिक्षु तावन्मात्राम् । अनयोः प्रमाणयोर्मध्ये येन प्रकारेण कामयेत । तस्योक्तो बन्धुः (१. १. १०.) ॥२७॥ निखिलयागोत्पत्तिकारणाहवनीयस्थानत्वादुत्तरवेदिरपि योनिः अत एवाग्निप्रणयनीयास्वाम्नायते ऊर्णावत्तं प्रथमः सीद योनिमिति ॥२८॥ इरज्यतिः कण्डूवादिर्दीप्तिमत्कर्मा । पृणाति फलेन संयोजयसि ॥३२॥ इष्कर्तारम् उपसर्गस्यादिलोपश्छान्दसः निष्कर्तारम् तथैव तैत्तिरीयैराम्नायते ॥३३॥ पृश्नयः सूक्ष्मपरिमाणबिन्दुरूपाः ॥३६॥ अथैतदुपधानकरणस्य षट्चस्य यच्छन्दः तस्य समुद्रियमिति नाम कस्मान्निमित्तादिति पृच्छति ॥३९॥ नन्वनन्तानां